

TV-titting påvirker seksualatferd og holdninger

Amerikansk ungdom rangerer media som sin viktigste kilde til informasjon om seksualitet. De mest populære TV-programmene blant ungdom har da også betydelige innslag av sex, noe som påvirker både atferd og holdninger.

TEKST

Reidar Ommundsen

PUBLISERT 5. januar 2008

Forskningsnytt omtalte i fjor en studie av voldelige dataspill, og negative psykiske konsekvenser av dette. Virkningen blir sannsynligvis forsterket av at deltakelse i slike spill ofte kan innebære både intenst engasjement og egenaktivitet. Det er rimelig å spørre om mer passiv TV-titting på visse typer av underholdningsprogrammer også kan ha uheldige konsekvenser.

Den undersøkelsen vi nå skal rapportere, har som utgangspunkt at amerikansk ungdom ofte rangerer media som en av de viktigste kildene til informasjon om seksualitet; ikke sjelden på andreplass i betydning etter venner, og før foreldre. I USA viser forskning at barn og unge i alderen mellom åtte og 18 år bruker rundt åtte timer på media, hvorav 3–4 timer på TVtitting. I snitt brukes mer tid på TV enn på samhandling med foreldre og lærere. Samtidig viser analyser av TV-program som er særlig populære blant ungdom, at mer enn 80 % har et seksualisert innhold.

Et stereotyp bilde

Nå er det dessverre mye som tyder på at disse programmene formidler et ganske urealistisk og stereotyp bilde av seksualitet der «one night stands» fremstilles som noe naturlig og ønskelig. Innholdsanalyser av programmene fremstiller kvinner som seksualobjekter, med et «sexy» utseende som viktigste egenskap. Menn fremstilles som driftsstyrte jegere hvis eneste mål er å få flest mulig kvinner til sengs. Hvilken virkning har slike programmer på de unge? Dette spørsmålet har to amerikanske psykologer fra universitetet i Michigan stilt seg.

De to forskerne peker på at mange studier har vist en sammenheng mellom det å la seg underholde av denne typen programmer, og holdninger som aksepterer tilfeldig sex, stereotypier om sex og urealistiske forestillinger om forholdet mellom menn og kvinner. Problemet er at disse studiene i begrenset grad kan si noe om hva som er årsak

til hva. Er det forkvaklede oppfatninger om sex som fører til økt interesse for å se på slike programmer, eller kan det (også) være motsatt?

Daglig TV-kost for amerikansk ungdom

244 highschool- og collestudenter deltok i undersøkelsen, 59 prosent var kvinner, og alderen var fra 14–18 år. Gruppen ble delt i fire, og hver gruppe ble vist 12-minutters utdrag av ulike TV-programmer. Kontrollgruppen ble vist utdrag uten seksualisert innhold, de tre øvrige gruppene ble vist utdrag som (a) enten fremstilte sex som en uforpliktende fritidssysse, eller (b) der kvinner hovedsakelig ble fremstilt som sexobjekter, eller (c) der menn ble fremstilt som styrt av seksualdrift. TV-snuttene var hentet fra populære amerikanske serier. Etter fremvisningen besvarte deltakerne flere spørreskjemaer for å måle holdninger og atferd.

Sammenlignet med kontrollgruppen sa deltakerne i eksperimentelgruppen seg mer enige i utsagn som ga uttrykk for kjønnsstereotypiske holdninger og roller til menn, kvinner og seksuelle relasjoner mellom kjønnene. Resultatene viste at seksualiserte programmer – særlig der kvinner ble fremstilt som sex-objekter – faktisk kan påvirke holdninger i en uheldig retning. Forskerne erkjenner at den eksperimentelle påvirkningseffekten ikke var overveldende, men argumenterer med at TV-innslagene som ble vist, så å si er daglig kost på amerikansk fjernsyn, og at det derfor er rimelig grunn til å anta at påvirkning fra slike programmer i minst like stor grad gjelder i det «virkelige» livet. Denne antakelsen underbygger de ved sitt andre hovedfunn, nemlig at forsøkspersonene som rapporterte at de så mye på slike programmer til vanlig, også ga uttrykk for mer kjønnsstereotype oppfatninger. Et tredje hovedfunn fra denne undersøkelsen var at de som var storbrukere av slike programmer, og som i tillegg identifiserte seg med hovedpersonene i disse, også rapporterte mer seksualerfaring.

Forskerne minner imidlertid om at de to siste hovedfunnene – i likhet med tidligere studier – bare viser korrelasjoner, og derfor ikke sier noe om årsak-virkning-forhold. Det nye og viktigste bidraget i denne undersøkelsen er at det nå er dokumentert at TV-titting faktisk kan påvirke holdninger til kjønnsroller og seksuelle relasjoner mellom kjønnene.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 45, nummer 1, 2008, side 46

TEKST

Reidar Ommundsen

+ **Vis referanser**

Referanser

Ward, M.L. & Friedman, K. (2006). Using TV as a guide: Associations between television viewing and adolescents' sexual attitudes and behavior. *Journal of Research on Adolescence*, 16, 133-156.

